

Hals
Arkiv

Huse i Øster Hassing Sogn

Teksten er baseret på indsamlinger foretaget af en gruppe interesserede i Øster Hassings huse, bestående af Birthe Eriksen, Jens Winther Kjeldsen, Lotte Kock, Johanne og Kaj Pallisgaard og Jørgen T. Pedersen. Redigeret af Klem Thomsen og Asbjørn Thomsen. Oktober 2020.

Hølundvej 5

Øster Hassing By matrikel 70ccc

Tuschtegning af smedjen på Hølundvej 5 udført af gårdmaleren Skryds Peter, Peter Johannes Pedersen i 1936.

Foto:
Hals Arkiv, B12415.

Matrikelkortet over Øster Hassing by 1904-1961 viser matrikel 70ccc på Hølundvej.
Foto: Hals Arkiv.

I 1817 sælger "Lars Rasmussen Juul Selvejergaardmand paa Annexgaarden i Østerhassing Sogn" et "jordløs Huus bestaaende af 3 Fag" til "Vellagte Pige ¹⁾ Kjersten Andersdatter i Østerhassing".

Kirsten Andersdatter beholder huset i 25 år, inden hun sælger det, men hun har for-

mentlig ikke selv boet i huset i alle disse år. I 1842 tinglæses et skøde, der starter således:

"Underskrevne Kirsten Andersdatter Enke efter Stephen Bødker boende i Wodskou i Hammer Sogn tilstaar og gjør vitterligt, at jeg til Jens Mortensen af Westerbheden har solgt og afhændet og hermed tilskjæder ham en mig hidtil tilhørende Gadelod i Østerhassing Bye hvilken Gadelod blev mig ved Østerhassing Byes Gades Udskiftning for omtrent 3 Aar siden udlagt for den Husplads jeg der i Byen eiede ifølge Skjøde fra Lars Juul for nogle og Tyve Aar siden og forinden jeg blev gift".

Ovenstående må betyde, at gadejorden ²⁾ (eller dele af gadejorden) i Øster Hassing blev udskiftet omkring 1840.

I 1858 sælger Jens Mortensen sit sted i Øster Hassing til Christen Pedersen. Stedet be-

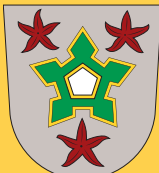
stod da af "a. et Huus i Østerhassing ... b. et Huus ibid ³⁾ ... c. en Gadelod i Østerhassing

1) Velagte er tiltaleformen til højere socialt rangerende personer, mens "pige" betyder at hun er ugift. Så Kirsten Andersdatter har ikke bare været en almindelig bondepige. Derforuden kræver det jo en vis kapital at købe et hus - i dette tilfælde ifølge skødet "80 RbdL skriver Firesindstve Rigsbankdaler".

2) Gadejord dækker over de fællesarealer - en landsbygade, et gadekær, en fællesvanding, eller en sand-, ler- eller kalkgrav - der lå tilbage efter udskiftningen. I matriklen blev disse arealer betegnet med ordet "fælles". Arealerne kan samlet betegnes som "fællesjorde". Gadejord er altså udyrket fællesjord foran gårdene, og de nævnte gadelodder må være udstykket fra denne fællesjord.

3) Ibid er en forkortelse for det latinske ord ibidem, som betyder det samme sted, i dette tilfælde altså Øster Hassing.

Smed Lars Peter Jensen med hammeren ved ambolten og medhjælperen Hans i Øster Hassing Smedie på Hølundvej 5 i 1936.

Foto: Hals Arkiv, B14574.

..... nu af Hartkorn ⁴⁾ under Matr 70ccc 1¼ Alb.". Senere købte Christen Pedersen flere matrikler til.

I 1888 sælger hans enke, Christiane Sørensdatter, det meste af hendes afdøde mands ejendom, dog beholder hun i forbindelse med salget 2 parceller med én bygning, nemlig matr. nr. 70ccc (Hølundvej 5) og 70ag (Hølundvej 1).

Det var matr. nr. 70ccc, der var bebygget; ifølge ovenstående med et hus fra før 1817.

1896

Efter Christine Sørensdatters død sælger arvingerne i 1896 de to parceller til Aurelius Immersen som i 1901 tilkøber matr. nr. 70ddd. I 1907 sælger Aurelius Immersen de 2 af sine 3 parceller til Jens Nielsen. Det drejer sig om matr. nr. 70ag og 70ddd og ifølge skødet var begge parceller på dette tidspunkt ubebyggede. Han beholder selv matr. nr. 70ccc frem til 1919. Med nævnte frasalg bliver Hølundvej 5 en selvstændig enhed.

1919-1930

I 1919 sælger Aurelius Immersen stedet med matr. nr. 70ccc til sin søn Hans Peter Immersen. Samtidig kom sælger og dennes hustru på aftægt ⁵⁾ på stedet.

Aftægten bestod bl.a. af "fri Bopæl som hidtil i Ejendommen". Hans Peter Immersen købte i øvrigt huset på Houvej 285 i 1922, så han har næppe nogensinde boet på Hølundvej 5.

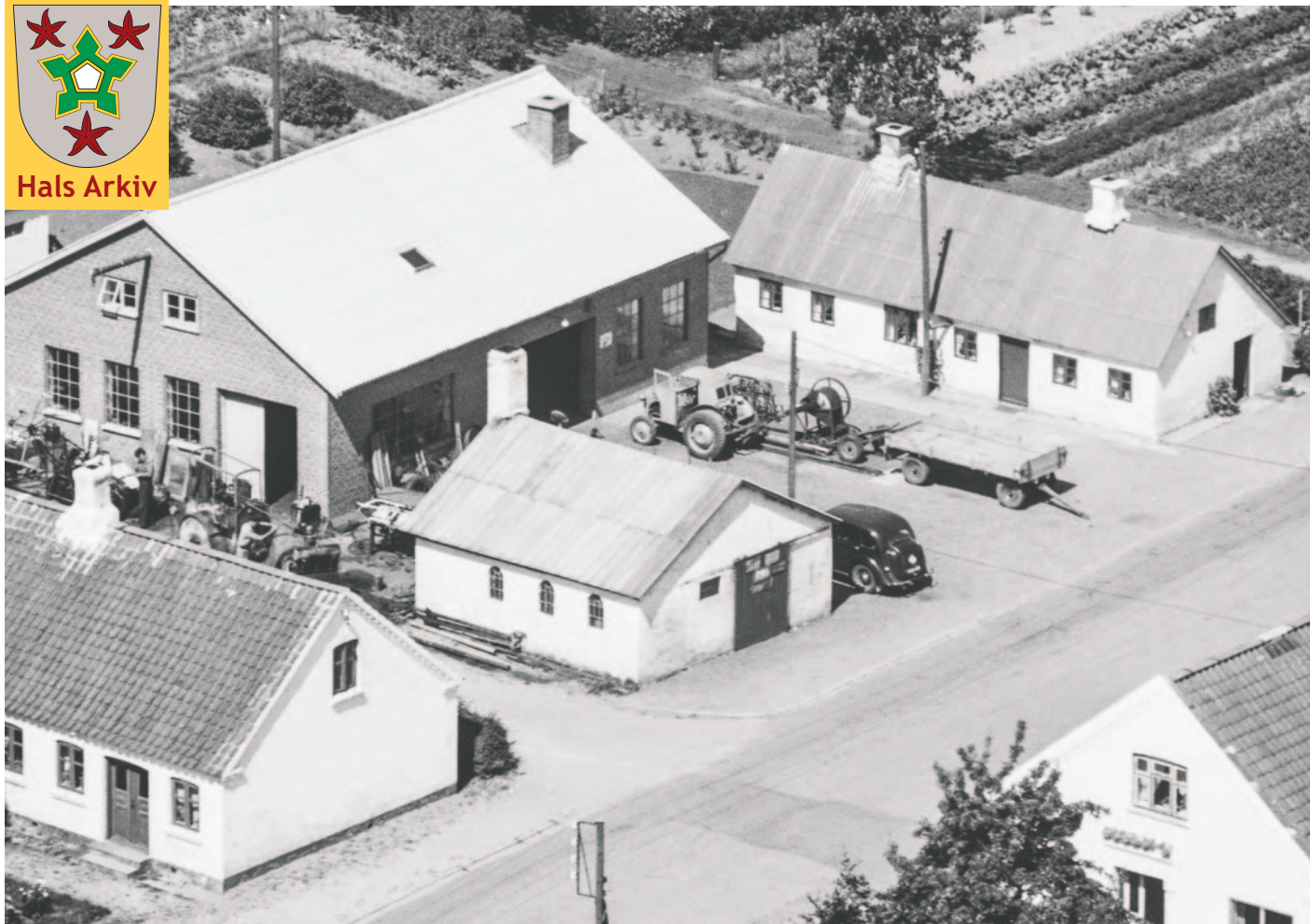
I 1927 sælger Hans Peter Immersen stedet til smeden Peter Jensen fra Gandrup. Denne ejede dog ikke huset længe, for i 1928 blev der lyst tvangsauktion over stedet, og i 1929 overtager Hans Peter Immersen igen stedet, denne gang ved fogedudlægsskøde ⁶⁾.

I 1930 sælger Hans Peter Immersen igen stedet, denne gang til smeden Lars Peter Jensen. Ved folketællingen i 1940 er Lars Peter Jensen smedemester på matriklen. Han bor da sammen med hustruen Harriet Osla Ketty, født Andersen, og børnene Leo Orla (1930), Kristian Gunnar (1933) og Ida Marie (1936).

4) Hartkorn betød "hårdt korn", altså brødkorn, men tidligere var tønde hartkorn en enhed for værdien af landbrugsjord (en kombination af jordens areal og ydeevne). Dengang al betaling foregik som byttehandel med konkrete varer var det nødvendigt med et fælles værdimål. Man besluttede sig til at sammenligne alle varer med værdien af det såkaldte "hårde korn" eller hartkorn. Hartkorn målt i tønder (ikke at forveksle med tønder land). 1 tønde = 8 skæpper = 32 fjerdingkar = 96 album.

5) Aftægt er en aftale, hvor en ny ejer (eller fæster) af en ejendom forpligter sig til at underholde den tidligere ejer og hans ægtefælle, så længe de lever. Aftægt var meget udbredt, og der blev skrevet en aftægtskontrakt, som bestemte ydelsernes art: bolig og ydelser som fødevarer og brænde samt tidspunktet for levering. Aftægtskontrakten blev som oftest tinglyst på ejendommen, i andre tilfælde blev den indskrevet i skødet.

6) Fogedudlægningskøde (fogedudlægsskøde) udfærdiges når en ejendom købes på en tvangsauktion. Fogeden er her at opfatte som sælger, for han/hun er som reglen rendt fra hus og hjem eller måske rejst, derfor skriver fogeden skødet under på "sælgerens" vegne. Fogeden skøder til køber, som man siger i den branche.

Luftfotoet fra 1959 viser den nye smedje som Kristian Jensen fik opført i 1954 på Hølundvej 5.

Foto:
Sylvest Jensen,
Det kgl. Bibliotek.
Hals Arkiv, B13121.

1948

I 1948 overtager smeden Christian Jensen Hølundvej 5.

Kristian Jensen byggede ny smedje i 1954.

Smed Kristian Jensen dør i 1984 og hustruen Gudrun Jensen i 2002, begge begravet på Øster Hassing kirkegård.

1979

I 1979 overtager Lars Christian (Kesse) Hansen smedjen på Hølundvej 5. Her etablerede han Øster Hassing Smede & Maskinforretning.

I 1995 blev smedforretningen flyttet til Aalborgvej 74 i Gandrup, hvor firmaet i dag hedder

Øster Hassing Smede og VVS A/S.

Lars Christian Hansen og hustruen Hanne selv bor på Sønderhaven (Hølundvej 20).

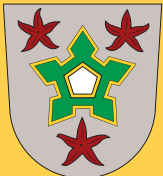
2001

I 2001 overtager Kjærgårdens Entreprenør og Maskinstation ApS stedet.

Smeden Kristian Jensen, der boede og havde smedje på Hølundvej 5, i snak med den pensionerede lærer Johannes Nørgaard foran hans hus på Hølundvej 4.

Foto:
Hals Arkiv, B13455.

*Hølundvej 5
fotograferet i
efteråret 2018.
Foto: Ove Jakobsen,
Hals Arkiv, B12550.*

2002
I 2002 overtaget tømrer Jens Jensen fra Gandrup stedet på Hølundvej 5. Han fik af den daværende Hals Kommune tilladelse til at etablere tømrervirksomhed i de lokaler, der tidligere havde været anvendt til smedevirksomhed.

2007
I 2007 overtages stedet af PP Ejendomme Aalborg ApS.

2012
I 2012 overtager Peter Baun, Hølundvej 5, hvorfra han i dag (februar 2019) driver tømrervirksomhed.

*Harriet og smed
Lars Peter
Jensens tre børn,
Ida, Leo og
Gunnar Jensen
i smedjens have
i 1938.
Foto:
Hals Arkiv, B14576.*

